

Associacionisme i devoció popular

Joan Arimany i Juventeny

l'Església catòlica, institució base de la qual han sorgit les expressions de religiositat popular més habituals a Catalunya, és una organització rígidament constituïda. Malgrat la concepció general que totes les persones que han rebut el sagrament del baptisme en són part, la plena pertinença a la seva estructura s'assoleix mitjançant allò que antropològicament es pot conceptuar com a rituals d'iniciació ben reglamentats. Formar part del sacerdoci, en sentit estricte i després de rebre l'ordenació corresponent, o integrar algun dels ordes o instituts religiosos, requereix un compromís i una dedicació especials que no prenen tots els fidels. Aquests darrers formen part del grup de laics que, en paraules d'Antoni Pladevall, «és el conjunt de fidels que formen l'Església sense ser ni clergues ni monjos».¹

El lligam dels laics o seglars amb aquesta organització, més enllà de la seva pertinença per raó d'acollir la seva mateixa fe, s'ha establert de diverses maneres al llarg de la història.

Llicenciat en humanitats, diplomad en educació social i postgraduat en gestió i animació de la cultura popular

1. Antoni PLADEVALL et. al., «Les institucions», dins *Tradicionari: Enciclopèdia de la cultura popular de Catalunya* (Barcelona: Enciclopèdia Catalana - Generalitat de Catalunya, 2005), vol. 1, p. 70.

Els antecedents de l'associacionisme amb connotacions religioses estan estructurats a partir de la baixa edat mitjana.

2. Jordi de Bolòs, *Catalunya medieval: Una aproximació al territori i a la societat a l'edat mitjana* (Barcelona: Pòrtic, 2000), p. 151.

Cal destacar, per exemple, l'associacionisme, que ha permès vehicular el lligam amb diferents nivells de relació i expressar models de devoció i pietat populars.

Esbós històric de l'associacionisme devot

Els antecedents de l'associacionisme amb connotacions religioses estan estructurats a partir de la baixa edat mitjana. En una societat en què la majoria dels individus naixien desseparats de qualsevol dret i protecció social, esdevingué més important que mai aquella dita de «la unió fa la força». Aleshores sorgí la suma de voluntats dirigides a la consecució d'un bé o d'un objectiu comú que, en definitiva, avui defineix la raó de ser de les associacions. En un context històric de gran sentiment religiós, les confraries medievals es dedicaren a reunir els fidels d'un mateix entorn, que es dedicaven a la veneració d'un sant, d'una santa o d'una advocació de la Mare de Déu. Jordi de Bolòs afirma que «la confraria era, per damunt de tot, una agrupació de tipus religiós destinada a l'ajuda mútua d'un conjunt de persones que tenien un sant patró» i que al final d'aquella època esdevingué una corporació de menestrals dedicats a un mateix ofici.² En aquests col·lectius, per tant, hi havia dos eixos de vinculació: un d'horitzontal, la relació entre iguals, basat en la cooperació i la solidaritat; l'altre, vertical, vinculat a l'àmbit celestial, que establí el contacte amb l'intercessor celestial.

Molt aviat, algunes confraries es relacionaren amb determinats oficis menestrals, n'esdevingueren una secció i acabaren confonent els objectius de la seva activitat religiosa amb allò que era pròpiament un gremi professional. L'empenta d'algunes activitats laborals donaren gran relleu a les accions en benefici del patró i en el context del barroc, moltes capelles laterals dels temples parroquials es dotaren de retaules d'elaborada producció artística. Segons Pladevall, «les confraries tenien molta importància en la seva vida religiosa i social, i fins i tot folklòrica, de les parròquies»; assenyala, també, que «moltes danses i festes que formen part del folklore, per exemple els balls del ciri, els contrapassos o danses pabordes,

quan es transmetien els càrrecs, o bé les desfilades de carros i animals guarnits, els Tres Tombs, les Enramades i entremesos del Corpus o festes dedicades a l'eucaristia».³ D'aquestes danses en queden, encara, molts exemples com el ball del Ciri vinculat a les festes de sant Antoni Abat, com els Tonis de Manlleu, les danses de sant Sebastià, a Taradell i a Moià, o a les de sant Víctor i companys màrtirs de Castellterçol entre d'altres.

En aquest context de relació confraria-gremi, com diu Dolors Marín, les primeres «van actuar com a organismes de beneficència per als seus associats» i especifica que «algunes vegades els confreres eren persones devotes que no pertanyien a l'ofici del gremi, i d'altres, els agremiats no eren membres actius de les confraries, tot i que estaven obligats a cotitzar com a almoiners».⁴

La fi del predomini de les confraries com a col·lectius es produí durant les transformacions del model social de l'Antic Règim, amb la desaparició de la societat estamental i menestral, cap a la societat industrial. Joan Bada indica que l'exclaustració de la dècada del 1830 «va afectar la vida religiosa dels laics de la mateixa manera que la va afectar l'enfonament de l'estructura gremial, que s'emportava bona part de les confraries».⁵ De les poques confraries que superaren aquest moment, segons el mateix autor, hi ha les del Roser, la de les Ànimes del Purgatori, la de l'Escapulari del Carme i la dels Dolors.

Algunes es transformaren en les confraries actuals, les congregacions lligades a les activitats de Setmana Santa, especialment les processons. Dins l'orde dels Servents de Maria o Servites, sorgit el 1233 a Itàlia, s'aixopluguen encara diverses congregacions de la Mare de Déu dels Dolors de les més actives de Catalunya com les de Girona, Badalona, Bellpuig o Besalú.

Aquesta darrera, la Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Besalú,⁶ és ben activa i disposa d'un bon nombre d'amics protectors, que sense haver de ser congregants tenen un compromís de suport a les activitats que porta a terme la congregació. D'entre els seus objectius, a part

3. Antoni PLADEVALL et al., «Les institucions», op. cit., p. 73.

4. Dolors MARÍN, «L'associacionisme: El corporativisme local: Gremis i confraries», dins *Tradicionari: Enciclopèdia de la cultura popular de Catalunya*, op. cit., vol. 1, p. 101.

5. Joan BADA, *Història del cristianisme de Catalunya* (Lleida: Pagès, 2005), p. 195.

6. Veg. el programa de l'any 2014 a <<http://www.dolorsdebesalu.org/pdfs/programa.pdf>>.

7. «La Venerable Congregació: Finalitats de la Congregació, Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Besalú, <<http://www.dolorsdebesalu.org/congregacio.php>> [consulta: 18-IV-2014].

8. «Decret d'erecció de l'Associació de fidels 'Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Vic' i d'aprovació dels estatuts fundacionals», *Bisbat de Vic*, butlletí núm. 2959 (2009), p. 8, <<http://www.bisbatvic.com/documentos/DecretsGF09.pdf>> [consulta: 18-IV-2014].

9. Josep M. MARQUÈS, «Germandat», dins *Diccionari d'història eclesialística de Catalunya* (Barcelona: Generalitat de Catalunya - Claret, 2000), vol. 2, p. 266.

10. Joan BADA, *Història del cristianisme...*, op. cit., ps. 195-193.

11. «Sociedad de San Vicente de Paúl: Quienes somos», Sociedad de San Vicente de Paúl, Consejo Superior de España, <<http://www.ssvp.es/quienessomos.html>> [consulta: 18-IV-2014].

dels especialment dedicats a la vida espiritual, destaca el de «fomentar, entre els congregants, la pràctica de serveis gratuïts a col·lectius necessitats, amb insuficiència de recursos o malalts, siguin o no de la Congregació; promoure un voluntariat social ben organitzat destinat als col·lectius esmentats o a qualsevol altre indicat per l'Església; difondre, entre els congregants, i a tota la societat, les tradicions que formen la nostra cultura, especialment les més vinculades a la Setmana de Passió i a la Setmana Santa».⁷

Un cas diferent és el de la Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Vic, fundada el 1689. Després d'un temps de dificultats, renasqué durant la dècada del 1980. A principis de l'any 2009, d'acord amb els canons 301 i 313 del Codi de dret canònic, el Bisbat de Vic en reconeixia l'estatut i fou acceptada com a «associació pública de fidels» acollida a la diòcesi.⁸

Coincidint amb els canvis socials del segle XIX aparegueren noves formes d'expressió de la religiositat popular lligades a advocacions que preniën una empenta especial. A mitjan centúria sorgiren noves organitzacions associatives, amb estructures més modernes i apropiades a les actuals. En aquesta època prenen força les entitats de caràcter mutualista o de socors mutus, les anomenades 'germandats',⁹ de caràcter especialment obrer o relacionades amb col·lectius d'oficis que procuraven una assistència als seus associats.

Igualment, aleshores, revifaren les entitats de caire pietós. Joan Bada n'esmenta algunes:¹⁰ L'Arxiconfraria del Puríssim Cor de Maria, amb el grup de nois anomenat 'lluïsos' i el grup de noies anomenat 'filles de Maria', que es funda a París el 1836 i s'implanta a Catalunya a partir del 1848 de la mà d'Antoni Maria Claret; la Societat de Sant Vicenç de Paül, creada el 1833, que arriba a Barcelona el 1852, i que es defineix com una «societat civil, laica i independent, de caràcter catòlic, que està constituïda per persones que volen viure la seva fe a través de l'ajuda als altres, enfocant el seu servei en les persones més necessitades».¹¹

Al llarg del segle XX, altres formats d'associacionisme religiós de caràcter laic prengueren el protagonisme. L'Acció

Catòlica n'és un bon exemple. Nascuda arran de l'encíclica *Ubi arcano* de Pius XI promulgada el 1922, aquesta organització pren una forma en la qual els laics, dels dos gèneres, col·laboren en les tasques pastorals dins l'estructura parroquial. La seva branca juvenil, la Joventut Obrera Cristiana (JOC), es configura a partir del 1924 i es fa present a Catalunya el 1932.

Les capelletes itinerants i de carrer: la comunitat invisible

De la devoció a sant Josep —segueix dient Bada— i, especialment, a la Sagrada Família, prenen volada les capelletes que porten la imatge conjunta de Jesús, Maria i Josep. La iniciativa, a més, compartia objectius amb l'Associació de la Sagrada Família que el Papa Lleó XIII havia fundat el 1892 tot unificant d'altres moviments inspirats en la família de Jesús. Aquestes capelletes, impulsades des de l'any 1907 per l'institut religiós dels Fills de la Sagrada Família establert per Josep Manyet el 1864, esdevenen una forma pietosa de divulgació itinerant i de caràcter ben domèstic.

Les capelletes de visita domiciliària¹² esdevenen un format ben singular de crear comunitat tot aportant una presència de la Sagrada Família a les llars catalanes, d'acord amb la idea de Lleó XIII. Davant de les petites capelletes es podia reunir la comunitat familiar a fer les seves pregàries. El factor itinerant hi aportava una mena d'element puntual, extraordinari, que impedia diluir-lo —com passaria amb un quadre decoratiu qualsevol— en el paisatge domèstic. Ben aviat s'adscrigueren a cada parròquia i, dins el seu territori, es formaven circuits o cors d'una trentena de famílies que compartien una mateixa capelleta. Cada dia, com la baula invisible d'una cadena de devoció, una família era temporalment custòdia d'aquell petit altar portàtil. L'endemà, seguint el curs prèviament indicat, la passava a la casa següent per completar-ne i tancar-ne el cercle a poc a poc. Una sola persona, generalment una dona amb el càrrec de zeladora, vetllava que el ritme fos l'adequat, en la forma i en el moment establert, i que cada llar fos partícip de la possessió temporal de la capelleta;

12. Joan ARIMANY, *Devoció, festa i veïnat: Capelletes de carrer i capelletes de visita domiciliària de Manlleu* (Vic: Eumo, 2009), ps. 111-134.

Les capelletes de visita domiciliària encara existeixen i en un bon nombre.

igualment, procurava reparar els desperfectes que l'incansable periple pogués causar-li.

Després de la Guerra Civil (1936-1939), les capelletes de la Sagrada Família abandonaren, progressivament, el lligam amb la congregació fundada per Manyanet i esdevingueren un model de devoció exclusivament parroquial. En la primera època, per a reforçar el sentit de pertinença, les famílies integrants rebien un llibret amb les seves dades, a mena de carnet, i la data mensual de possessió temporal de la capelleta; com a element de devoció que era, contenia les oracions pròpies (rebuda, acomiadament, etc.) que s'havien de recitar mentre durava l'acolliment. Era una manera de reforçar el sentit associatiu del qual, formalment, aquesta forma de devoció estava mancada.

Les capelletes de visita domiciliària encara existeixen i en un bon nombre. No tan sols se circumscriuen a la Sagrada Família sinó que hi ha diversitat d'advocacions que les mantenen, generals —amb lligam en congregacions religioses d'àmbit nacional— o més locals —al voltant d'un temple eclesiàstic determinat—. Dins d'aquestes petites comunitats romanen aspectes que recorden, encara, les antigues confraries: per exemple, es fa dir una missa en record d'un membre que, recentment, hagi mort.

Totes les capelletes contenen, a la base, una caixa per a recollir els donatius, que, al cap de l'any i aplegats per cada zeladora, són dipositats a la parròquia corresponent o a la comunitat religiosa, si és el cas, que els destina a les necessitats més urgents.

Més informal és, fins i tot, l'organització a l'entorn de les capelletes de carrer. El caràcter simplement veïnal, a vegades amarat d'un veritable sentiment de devoció, aglutina les persones que viuen en un carrer, plaça o barriada, al voltant d'una capelleta, fornícula i plafó de rajoles, que conté la imatge d'un sant, una santa o una advocació mariana. L'activitat, especialment festiva, pot contenir alguna referència religiosa. És el cas del rès del sant rosari o, puntualment, del cant dels goigs que de manera concreta s'hagin dedicat a aquest objecte de devoció tan minoritari. Aquestes petites comunitats,

gens institucionalitzades, es poden considerar l'embrió de les posteriors associacions de barri que vertebraren la societat de pobles, viles i ciutats del país.

Les associacions de fidels

L'associacionisme relacionat amb la devoció i les expressions de religiositat popular es poden assignar a dos grans grups: les entitats que s'emmarquen al dret canònic i les que tenen finalitats estrictament culturals i són deslligades orgànicament de l'Església.

El vigent Codi de dret canònic, promulgat per Joan Pau II el 25 de gener del 1983, reconeix les associacions de fidels. Les defineix com les agrupacions en les quals «els fidels, clergues o laics, o clergues juntament amb laics, treballant units, busquen fomentar una vida més perfecta, promoure el culte públic, o la doctrina cristiana, o realitzar altres activitats d'apostolat, és a dir, iniciatives per a l'evangelització, l'exercici d'obres de pietat o de caritat i l'animació amb esperit cristià de l'ordre temporal».¹³ Aquestes agrupacions requereixen l'aprovació de l'òrgan competent, generalment el bisbat, per a ser admeses. En aquest cas, a més, se solen registrar com a entitats religioses a la Direcció General d'Afers Religiosos del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya, on es contempen com «una entitat sense ànim de lucre, els objectius principals de la qual són, entre d'altres, el foment i la pràctica col·lectiva d'unes determinades creences religioses».¹⁴ D'aquestes, se'n poden citar moltes de presents a la majoria de parròquies catalanes, amb una certa independència funcional, però amb una deguda obediència i sentit cooperatiu amb l'estructura eclesiàstica. En aquest sentit, es pot afirmar que esdevenen, en molts casos, els braços de l'Església per exercir la seva acció social.

La societat civil en àmbit eclesiàstic

Amb una adscripció territorial molt més definida i lligada a les parròquies, als santuaris i a les ermites repartides per la

13. Veg. el «Título V, capítulo 1, canon 298.1 de las asociaciones de fieles», Código de Derecho Canónico, la Santa Seu, <http://www.vatican.va/archive/ESL0020/_P10.HTM> [consulta: 18-iv-2014].

14. «Què és una entitat religiosa», Departament de Governació i Relacions Institucionals, Generalitat de Catalunya, <[http://www20.gencat.cat/portal/site/governacio/menuitem.f38655dcae399e8e629e30b0c0e1a0/?vgnnextoid=d3e1170884794410VgnVCM1000008d0c1e0aRCD&vgnnextchannel=d3e1170884794410VgnVCM1000008d0c1e0aRCD&vgnnextfmt=default](http://www20.gencat.cat/portal/site/governacio/menuitem.f38655dcae399e8e629e30b0c0e1a0/?vgnnextoid=d3e1170884794410VgnVCM1000008d0c1e0aRCD&vgnextchannel=d3e1170884794410VgnVCM1000008d0c1e0aRCD&vgnnextfmt=default)> [consulta: 18-iv-2014].

Més informal és, fins i tot, l'organització a l'entorn de les capelletes de carrer.

geografia catalana, coexisteix amb l'àmbit religiós l'associacionisme plenament civil, és a dir, l'associacionisme cultural, sense finalitat de lucre, però amb objectius que concorden amb la promoció de la devoció i la religiositat popular.

Les figures tradicionals associades als santuaris solien ser els obrers o pabordes. Eren laics designats periòdicament per tenir cura i mantenir els temples, generalment marians, o d'altres edificis eclesiàstics. Especialment, però, s'hi comptaven els ermitans que hi tenien una residència fixada i vetllaven per la supervivència material del centre religiós.

El manteniment i cura d'alguns santuaris derivà en d'altres formes a causa dels canvis socials que feren desaparèixer les figures esmentades. Així, en la darrera època, es mantenen en format més modern tot partint de les anomenades *associacions d'amics* que s'organitzen d'acord amb la legislació civil.

Del 1982 són els estatuts de l'Associació Amics de Bellmunt (ermita mariana del municipi de Sant Pere de Torelló a Osona) que s'acollien a la Llei 191/1964. La finalitat amb què fou constituïda era la de «col·laborar amb el Bisbat de Vic, la Parròquia i l'Ajuntament de Sant Pere de Torelló, en les obres de manteniment, restauració i millora de l'ermita, edificacions, serveis i instal·lacions del santuari de nostra Senyora de Bellmunt, la construcció i conservació de camins i accessos al mateix santuari i la protecció del paisatge i de les riqueses naturals de la muntanya on és situat [...]». Igualment, es preveia «organitzar amb les corresponents aprovacions eclesiàstiques, civils i particulars, romeries, festes i qualsevol classe d'actes adequats a aquest recinte marià».¹⁵

Una de les darreres transformacions cap a aquesta modalitat ha estat el grup de fidels que s'apleguen al voltant del santuari de Puig-agut de Manlleu. Beneït el 1886, aquest temple dedicat al Sagrat Cor de Jesús (el primer de tot l'estat espanyol segons s'argumentava en els primers temps) fou iniciativa particular d'un hisendat local molt pietós, Ramon Madirolas i Codina, amb grans aspiracions socials que combinava amb una intensa activitat altruista. Mort l'any 1927, el manteniment i cura del temple quedà en mans de l'empena popular. La voluntat del veïnat rural, i de feligresos

de les tres parròquies que conflueixen ben a prop de Puig-agut (Santa Maria de Manlleu, Sant Feliu de Torelló i Sant Martí Sescorts), emprengué la recuperació malmesa a l'inici de la Guerra Civil. Per aquesta tasca, i de manera ben informal, s'estructurà una pabordia moderna encapçalada per un administrador. Durant una setantena d'anys, aquesta fou la realitat social que procurava mantenir ben viu el sentiment pietós. La raó d'aquesta implicació popular s'explica pel fet que sempre ha estat propietat privada i no del bisbat, com la gran majoria de construccions eclesiàstiques aïllades. De fet, però, malgrat el caràcter privat de la propietat del temple, sempre se l'ha vinculat al centre parroquial a què pertany.

A mitjan any 2013, davant el necessari relleu generacional de bona part de la pabordia, es constituí l'Associació d'Amics dels Santuari de Puig-agut de Manlleu. Els seus estatuts, a més de contemplar la conservació i millora del temple, preveuen facilitar-hi un ambient de pregària així com organitzar celebracions eucarístiques i promoure les iniciatives de difusió de religiositat popular que hi estiguin vinculades. Si bé no hi ha, de moment, establert cap conveni amb l'Església ni amb les parròquies del municipi, sí que els rectors en formen part. Aquesta fórmula d'associació, pròpia de l'àmbit cultural civil però que contempla objectius i finalitats de promoció de la religiositat, pot ser un bon exemple per vertebrar iniciatives futures.

Un darrer exemple que es pot ubicar en aquest espai compartit és el de les associacions dirigides a fomentar el culte o la devoció a un sant, santa, advocació mariana o una altra tipologia de personatge celestial. La tradicional devoció al patró d'un col·lectiu o d'un territori, ben propi de les antigues organitzacions, també apareix en el món actual. En algun cas, com seria pertinent en l'actual concepció de confraria, tenen vinculació amb actes de la Setmana Santa, però en d'altres, l'activitat s'exerceix concretament des de la veneració i el culte. En són exemples de la ciutat de Barcelona l'associació Amics i Devots de Sant Ramon de Penyafort, que procura «mantenir, promoure, fomentar i difondre el culte, la memòria i la devoció a Sant Ramon de Penyafort[...]» i

Aquesta fórmula d'associació, pròpia de l'àmbit cultural civil però que contempla objectius i finalitats de promoció de la religiositat, pot ser un bon exemple per vertebrar iniciatives futures.

15. Antoni PLADEVALL, *La Mare de Déu de Bellmunt: Història i tipisme d'un vell santuari marià* (Barcelona: Editorial Montblanc-Martín, 1992), p. 189.

16. «Associació d'Amics i devots de Sant Ramon de Penyafort», Arquebisbat de Barcelona, <http://www.arquebisbatbarcelona.cat/ca/arxidiocesi/altres_institucions/associacions> [consulta: 20-IV-2014].

17. Ilustre Confraria de Sant Magí Màrtir de Barcelona, <<http://www.confrariasantmagibarcelona.com/>> [consulta: 20-IV-2014].

18. «Qui som?, què fem?», Associació Amics dels Àngels, Barcelona, <<http://www.assocangels.entitatsbcn.net/qui-som-que-fem/>> [consulta 20-IV-2014].

que participa en els actes festius del 7 de gener a la catedral barcelonina on reposa el cos del sant patró dels advocats,¹⁶ o la Confraria de Sant Magí Màrtir de Barcelona formada pels tarragonins residents a la ciutat comtal i amb activitat des del 1940 —tot i ser hereva d'una organització amb quatre segles d'existència—, que contempla l'acció dirigida a promoure, per una banda, «el culte a sant Magí, patró de Tarragona, del qual la seva devoció està estesa per tot Catalunya», així com, «per l'altra, [la] integració plena a la Setmana Santa tarragonina».¹⁷ També s'inclouen en aquest grup les altres confraries que tenen una raó de ser semblant: la Confraria de Sant Marc Evangelista de Mestres Sabaters, la Confraria de Sant Pau i Sant Galderic, la Confraria de Santa Rita de Cassia o la Confraria de Santa Apollònia. La llista és força llarga i rica. No cal oblidar les germandats i *hermandades* sorgides del sentiment religiós entre els catalans i les catalanes nascuts en d'altres territoris, especialment la comunitat andalusa, que promouen la devoció viscuda als seus llocs d'origen.

També hi ha altres entitats amb una subjacent vocació devota com el cas de l'Associació Amics dels Àngels, fundada el 1996 però jurídicament establerta des del 2009, que té el propòsit de «difondre i compartir el coneixement, els estudis i les vivències a l'entorn del món angèlic de tots els temes relacionats amb el món espiritual, obert a totes les tradicions religioses i creences».¹⁸ La seva seu és a la parròquia de la Mare de Déu dels Àngels de Barcelona i mostra un gran dinamisme.

L'associacionisme col·leccionista d'elements de religiositat

Gairebé fora de l'àmbit religiós, que el podria deixar fora d'una visió restrictiva del concepte, existeixen i són ben actives les entitats dedicades al colleccionisme d'objectes o element propis de la religiositat popular. Segurament, el més habitual i conegut és l'associacionisme d'amics dels goigs.

El recull de fulls impresos, amb una poesia popular que se sol acompanyar d'una melodia més o menys exclusiva, és

una activitat gens menyspreable. Possiblement no es tracti d'una activitat amb finalitat estrictament devota però l'objecte colleccionable és, en si mateix, un element pietós. Els estatuts del 1990 dels Amics dels Goigs de Barcelona, entitat fundada el 1922, esmenten com a primer objectiu «fomentar la difusió, el cant i la dignificació dels goigs tenint sempre present el seu caràcter religiós i tradicional».¹⁹ De manera semblant, els Amics dels Goigs de Sabadell es qualifiquen com a «associació cristiana» i tenen com a objectiu «la creació literària, gràfica i musical de fulls volanders, perquè els fidels i les confraries lloessin, cantant o resant en les capelles, esglésies, ermites, monestirs, catedrals i santuaris, a Jesucrist en els seus atributs i devocions, a la Santíssima Trinitat i en les advocacions a la Mare de Déu, en els Sants, Santes, Beats i Beates».²⁰ Els Gogistes Tarragonins, existents des del 1980, per la seva banda es qualifiquen com «una associació literària, cultural, poètica i d'espiritualitat popular».²¹ Se'n poden citar d'altres com el Gogistes Solsonins, associació creada el 1998, i grups més o menys formals repartits per la geografia catalana que mantenen ben viu el colleccionisme d'aquests documents que es mouen entre la literatura, la música, l'estudi històric i la devoció popular.

19. «Estatuts i butlletins», Amics dels Goigs de Barcelona, <<http://assocamicdelsgoigs.blogspot.com.es/publicacions-estatuts-i-butlletins.html>> [consulta: 19-IV-2014].

20. «Colectius», Acadèmia Catòlica de Sabadell, <<http://www.academiaticolica.net/colectius/s/amics-goigs/>> [consulta: 19-IV-2014].

21. «Gogistes Tarragonins», TarracoWiki. Xarxa de Telecentres de l'Ajuntament de Tarragona, <http://www.tarracowiki.cat/wiki/Gogistes_Tarragonins> [consulta: 19-IV-2014].